

Табела 5.2. Спецификација предмета

Студијски програм: Струковна медицинска сестра			
Назив предмета: Енглески језик у здравству			
Наставник/наставници: Др Маја Станојевић Гоцић, проф.с.с.			
Статус предмета: Изборни			
Број ЕСПБ: 3			
Услов: Нема			
Циљ предмета			
Развој језичке, комуникативне, прагматичке и интеркултурне компетенције које су неопходне за разумевање и изражавање, као и за успешну професионалну интеракцију на енглеском језику у здравству, у различитим медицинским контекстима и ситуацијама. Усвајање стручне терминологије из области сестринства. Развој свих језичких вештина. Разумевање стручних текстова. Слободно, правилно и спонтано вербална и писана комуникација. Оспособљавање студента за активно учешће у међународним академским и професионалним окружењима, писање краћих стручних радова, као и за будуће перманентно и стручно образовање.			
Исход предмета			
Студент ће након положеног испита специјалистичких струковних студија моћи да разуме и користи медицинску терминологију из области сестринства у говору и писању, да чита са разумевањем стручну литературу на енглеском језику, анализира и тумачи стручне текстове, пише стручне извештаје и попуњава медицинску документацију, саставља текстуалне цалине из области медицинске струке и користи сложене изразе и реченице у свакодневној и професионалној комуникацији, комуницира на енглеском језику са страним пацијентима из различитих културних средина уз коришћење одговарајућег регистра (нпр., формални, емпатични), користи стручне речнике, употребљава стратегије учења језика у процесу самосталног, аутономног и целоживотног учења.			
Садржај предмета			
Теоријска настава			
Обрада стручних текстова, која обухвата читање, превод, анализу и дискусију, посебно из области сестринства и неге пацијената. Обрада медицинске терминологије у контексту. Усвајање лексике медицинског дискурса, фраза и идиома. Језичка продукција медицинских садржаја. Комуникационе вештине у здравственом окружењу. Емпатија. Симптоми и болести. Дијагностичке процедуре. Терапија и лечење. Основна структура људског тела и анатомија. Мишићни систем и нервни систем. Чула. Респираторни систем и кардиоваскуларни систем. Систем органа за варење и размножавање. Ендокрини систем.			
Практична настава			
Обрада граматичких садржаја неопходних за развој комуникацијских вештина. Писана комуникација: медицински извештаји, обрасци, електронска комуникација. Писање краћих чланака за стручне састанке и конференције. Писање мејла, пријаве, захтева, молбе и других облика изражавања типичних за медицински регистар. Усмена излагања кроз презентације. Увежбавање дијалога. Слушање аудио материјала и дискутовање о одслушаном. Дискутовање о прочитаним стручним текстовима. Симулација дијалога у медицинском дискурсу као облика ситуационог контекста. Давање савета, преношење упутстава и препорука.			
Литература			
1. Tony Grice (2015). NURSING 2, Oxford University Press. 2. Софија Мићић (2007). Медицински речник. Београд, Завод за издавање уџбеника. 3. Софија Мићић (2013). English for Medical Purposes. Уџбеник за студене медицине. 4. Радмила Драговић (2005). Енглески за здравствене раднике. Београд, Научна КМД.			
Број часова активне наставе	Теоријска настава: 30		Практична настава: 15
Методе извођења наставе			
Комбиновано. Теоријска настава: Интерактивна Power point презентација наставних тема. Практична настава: Аудиторне вежбе - групне и појединачне.			
Оценазнања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	5	усмени испит	40
практична настава	15		
колоквијум–и	40		
семинар–и			

Табела 5.2. Спецификација предмета

Студијски програм: Струковна медицинска сестра			
Назив предмета: Инструменталне методе у биомедицини			
Наставник/наставници: Др Љиљана Ђорђевић, проф.с.с., др мед Јелена Здравковић, спец. клиничке биохемије, др мед. Данијела Цивкароски, спец. физикалне мед. и рехабилитације			
Статус предмета: Обавезни			
Број ЕСПБ: 6			
Услов: Нема			
Циљ предмета			
Упознавање студената специјалистичких струковних студија са одабраним инструменталним методама које се користе у медицинској дијагностици и терапији. Усвајање теоријских принципа на којима се заснивају одабране инструменталне методе, разумевање принципа рада инструмента, поступак извођења анализе анализата и начин обраде резултата мерења. Упознавање са применом одабраних инструменталних метода у дијагностици и терапији.			
Исход предмета			
Након положеног испита студент специјалистичких струковних студија је оспособљен да разуме основне физичко-хемијске принципе на којима се заснивају одабране инструменталне методе. Упознат је са принципима рада одабраних инструмената, оспособљен је да примени одговарајућу инструменталну методу за анализу анализата од значаја за медицинску дијагностику и обради резултате мерења. Оспособљен је да примени одговарајућу инструменталну методу у медицинској терапији.			
Садржај предмета			
Теоријска настава			
Спектроскопија - Увод у спектроскопске методе. Примена квантне теорије. UV-VIS спектроскопија. IC и Raman спектроскопија. Флуоресценција и фосфоресценција – принципи и мерни инструменти. Lambert-Beer-ов закон. Примена у биомедицини. Оптичке методе - Методе мерења засноване на замућености колоидних раствора (нефелометрија и турбидиметрија), рефрактометрија и полариметрија. Пламена фотометрија. Закони преламања светлости. Примена у биомедицинским анализама. Масена спектрометрија- Принцип рада, врсте јонизације. Примена у биомедицини – анализа лекова, метала и биомолекула. Електрохемија - Увод у електрохемијске методе. Теорија одређивања pH вредности. Избор и примена електрода. Потенциометрија у лабораторијској пракси. Радиохемија - Основе радиохемијских метода. Примена радиоактивних елемената у дијагностици и терапији. Хроматографија - Принципи хроматографског раздвајања. Врсте хроматографије. Примена у биомедицинским анализама. Електрофореза - Теоријска основа електрофорезе. Примена у лабораторијској дијагностици. Флуоресцентна и атомска флуоресцентна спектроскопија - Основе флуоресценције. Примена у откривању биомаркера, инфекција и туморских промена. Микроскопске методе у дијагностици - Светлосна и електронска микроскопија. Основе припреме биолошких узорка и анализа у клиничкој пракси. Електрична струја и њена примена у медицини - Примена у дијагностици (ЕКГ, дефибрилатор) и терапији (ТЕНС, интерферентне струје). Основни принципи и безбедносни аспекти. Електромагнетно зрачење у медицини - UV, IC и X зрачење – основни принципи, биолошки ефекти и примена у дијагностици и терапији. Заштита особља и пацијената. Магнетотерапија и електротерапија у рехабилитацији - Примена магнетних поља и терапијских струја у лечењу бола, едема и мишићне слабости. Практична примена и надзор пацијената.			
Практична настава			
Практична настава прати теме теоријске наставе:			
Рад са UV-VIS спектрофотометром - Припрема узорка (крв, серум, урин); мерење апсорбације; одређивање концентрације глукозе и хемоглобина. Извођење мерења замућености раствора (нефелометрија и турбидиметрија) - Практична примена код одређивања протеина у серуму и церулоплазмину. Примена пламене фотометрије - Одређивање концентрације натријума и калијума; рад са стандардима и интерпретација резултата. Мерење pH и употреба потенциометра - Руковање pH метром; корекција и калибрација електрода; мерење pH узорка (урин, телесне течности). Колориметријско одређивање концентрације - Рад са стандардним кривама; израчунавање непознате концентрације. Припрема и надзор над радиоактивним изворима у дијагностици (демо-модел) - Безбедносни протоколи, симулација примене радиофармака (без реалног извора). Гасна и течна хроматографија - посматрање и тумачење резултата - Принцип рада апарата; приказ раздвајања компоненти у биолошком узорку. Симулација електрофорезе протеина и ДНК (гелови и траке) - Идентификација фракција; тумачење узорка (нпр. серумски протеини). Флуориметрија – мерење флуоресценције у биолошким узорцима - Рад на симулационом уређају; основна анализа интензитета флуоресценције. Микроскопија – припрема узорка и основно препознавање структура - Преглед крвне мрље, седимента урина, вагиналног бриса; обука у фокусирању и процени. Практична примена ТЕНС апарата и магнетотерапије - Подешавање параметара, позиционирање електрода/апликатора; безбедан рад са пацијентом. Примена и надзор при ласерској терапији (светлосна терапија) - Обука за безбедан рад са биостимулативним ласером; показне вежбе на моделу.			
Литература			
1. М. Јанковић, Д. Поповић, М. Поповић, Биомедицинска мерења и инструментација, Академска мисао, 2009. 2. Д. Поповић, Медицинска инструментација и мерења, Академска мисао, 2014. 3. С. Милосављевић, Структурне инструменталне методе, Хемијски факултет, Београд, 1994. 4. М. Томљановић, Инструменталне хемијске методе. Зеница – Хијатус, 2000.			
Број часова/активне наставе		Теоријска настава: 30	
Практична настава: 30			
Методе извођења наставе			
Комбиновано. Теоријска настава, практична настава, консултације.			
Оценазнања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе		поена	
Завршни испит		поена	
активност у току предавања		5	
усмени испит		40	

практична настава	15		
колоквијум–и	40		
семинар–и	-		

Табела 5.2. Спецификација предмета

Студијски програм: Струковна медицинска сестра			
Назив предмета: Интензивна нега и палијативно збрињавање			
Наставник/наставници: Др мед. прим. Коста Здравковић, спец. интерне медицине, субспец. онкологије, др мед. Сузана Стојановић, спец. анестезије, реанимације и интензивне терапије, др мед. Марина Рашић Поповић, спец. интерне медицине субспец. кардиологије, др мед. Дејан Поповић, спец. ургентне медицине			
Статус предмета: Обавезни			
Број ЕСПБ: 6			
Услов: Нема			
Циљ предмета			
Стицање знања и потребних вештина за практичну примену стандардизованих активности здравствене неге у организацији и збрињавању болесника у интензивној нези. Стицање знања, вештина и ставова заснованих на филозофији и принципима палијативне неге, као чланови тима за палијативну негу, помоћи пацијентима (мушкарцима, женама и деци свих узраста) са унапредовалим прогресивним болестима и њиховим породицама, да остваре што бољи квалитет живота.			
Исход предмета			
Студент је оспособљен да примени стечено знање из организације и примене стандарда у интензивној нези. Оспособљеност студента за тимски рад и пружање стандардизоване неге у јединици за интензивно лечење и негу. Биће оспособљен за примену знања, вештина и ставова у примени стандарда палијативне неге у оквиру компетенција струковне мастер медицинске сестре.			
Садржај предмета			
Теоријска настава			
Специфичности савремене организације у јединицама за интензивно лечење и негу. Историјат настанка и развоја интензивних јединица у интерној медицини и хирургији. Медицински третман болесника у стандардизованој интензивној нези у интерној медицини и хирургији. Примена критеријума, норматива и стандарда за квалитетан и успешан рада у јединицама за интензивно лечење и негу. Критеријуми збрињавања повређених и оболелих лица. Предности стандардизације медицинске документације у интензивним негима. Специфичности стандардизованих сестринских интервенција током извођења инвазивних дијагностичких и терапијских процедура у јединицама за интензивну негу. Теоријски модел примене процеса здравствене неге у јединици за интензивно лечење и негу. Стандарди у палијативној нези. Организација и модели палијативне неге. Палијативна нега у последњим часовима живота. Период туговања и жалости. Препознавање и превазилажење стреса третман и подршка професионалцима који пружају палијативну негу.			
Практична настава			
Пријем болесника у јединицу за интензивно лечење и негу. Организација пружања помоћи и неге у јединици за интензивно лечење и негу. Студент примењује све фазе процеса здравствене неге и самостално прати болесника по процесу здравствене неге користећи адекватну документацију. Практична примена стандардизованих дијагностичких и терапијских процедура у јединицама за интензивну негу и лечење. Оспособљеност студента за тимски рад и добру комуникацију у преносу информација. Препознавање потенцијалних проблема и планирање мера за њихово спречавање. Континуирано праћење стања болесника и правовремено препознавање могућих компликација. Развијање и прихватање принципа палијативне неге, успостављање терапеутске комуникације са пацијентом и породицом кроз однос поверења и поштовање етичких принципа; помоћ пацијентима и породици у дефинисању приоритета. Упознавање са организацијом најчешћих јединица палијативне неге: у кућним условима,болници, у дому за стара лица, хосписима. Рад у тиму за палијативну негу.			
Литература			
Обавезна:			
1. Стојиљковић Ј., Стојиљковић А., Итов Д.: Здравствена нега у хирургији, Алтера Боокс, Београд, 2014.			
2. Терзић Н.: Здравствена нега у хирургији , Финеграф , Београд 2013.			
3. Манојловић С.: Хитна стања у интерној медицини, поглавље Интензивна нега, Завод за уџбенике, Београд, 2011.			
4. Ранковић-Васиљевић Р.: Методика и организација здравствене неге, ВЕТШ, Београд, 2015.			
5. Манојловић С., Тешкић М., Радојевић Д., Милининовић С.: Стандардизоване активности медицинских сестра у ендокринологији и ендокриној хирургији, Лицеј, Београд 2010.			
6. Бошковић С.:Здравствена нега у онкологији, ВЗШСС, Београд, 2012.			
7. Палијативна медицина, приручник за студенте медицине, Медицински факултет Универзитет у Београду 2012.			
Допунска:			
8. Ђорлука В.: Стандардизоване активности здравствене неге и збрињавање болесника-водич за медицинске сестре, II допуњено издање, Лицеј ,УМСТ Србије, Београд, 2007.			
9. Тијанић М., Ђурановић Д., Рудић Р., Миловић Љ.: Здравствена нега и савремено сестринство, Научна КМД, Београд, 2008.			
10. Кекуш Д.: Концептуални модел комуникације у интензивној нези, ауторско издање, Београд, 2010.			
11. Смернице за клиничку праксу у палијативном збрињавању, Пројекат Министарства здравља и Европске уније, 2012.			
12. Модел Палијативног збрињавања у Србији, Пројекат Министарства здравља и Европске уније 2014			
13.Robert Twycross:Introducing palliative care, Radcliffe Publishing, fourthedition, 2002, Oxford			
Број часоваактивне наставе	Теоријска настава: 45		Практична настава: 30
Методе извођења наставе			
Комбиновано. Теоријска настава: Интерактивна Power point презентација наставних тема. Практична настава: Аудиторне вежбе групне и појединачне.			
Оценазнања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена

активност у току предавања	5	усмени испит	40
практична настава	15		
колоквијум–и	40		

Табела 5.2. Спецификација предмета

Студијски програм: Струковна медицинска сестра
Назив предмета: Интрахоспиталне инфекције и њихова превенција
Наставник/наставници: Проф. с. с. Др сци. мед.. Прим. Срђан Денчић, спец. опште хирургије, Др мед. Дејан Поповић, спец. ургентне медицине
Статус предмета: Обавезни
Број ЕСПБ: 6
Услов: Нема
Циљ предмета: Циљ предмета је да студента специјалистичких струковних студија упозна са: 1. Организацијом надзора над интрахоспиталним инфекцијама; 2. Планом и Програмом превенције и сузбијања интрахоспиталних инфекција; 3. Епидемијом интрахоспиталних инфекција и мерама сузбијања епидемије; 4. Мерама спречавања и сузбијања инфекција оперативног места, инфекција мокраћног система и болничких дијареја изазваних бактеријом <i>C. Difficile</i>.
Исход предмета Након положеног испита студент специјалистичких струковних студија: 1. Стећи ће знања и вештине организације надзора над интрахоспиталним инфекцијама; 2. Научиће да Пишу План и Програм превенције и сузбијања интрахоспиталних инфекција; 3. Научиће да препознају епидемију интрахоспиталних инфекција и да примењују познате мере сузбијања епидемије; 4. Такође ће стећи знања и вештине како да примени мере спречавања и сузбијања инфекција оперативног места, инфекција мокраћног система и болничких дијареја изазваних бактеријом <i>C. Difficile</i>.
Садржај предмета <i>Теоријска настава</i> Интрахоспиталне инфекције и њихов значај за безбедност пацијената. Класификација интрахоспиталних инфекција, извори и путеви преношења. Законска регулатива из области интрахоспиталних инфекција. Организација, спречавање и сузбијање интрахоспиталних инфекција у свету и Републици Србији. Заштита здравствених радника од интрахоспиталних инфекција. Имунизација здравствених радника и болесника. Улога Комисије за заштиту од интрахоспиталних инфекција. Улога лекара у тиму за надзор над интрахоспиталним инфекцијама. Улога сестре у тиму за надзор над интрахоспиталним инфекцијама. Писање Програма и Плана рада. Епидемиолошки надзор; циљеви и врсте. Специфичности надзора над интрахоспиталним инфекцијама; показатељи оболевања и умирања од интрахоспиталних инфекција. Епидемиолошки надзор над интрахоспиталним инфекцијама кроз студије инциденције. Епидемиолошки надзор над интрахоспиталним инфекцијама кроз студије преваленције. Припрема базе за податаке прикупљених епидемиолошким надзором над интрахоспиталним инфекцијама. Истаживање епидемија интрахоспиталних инфекција. Примери епидемија интрахоспиталних инфекција; тумачење показатеља. Упитници за надзор над интрахоспиталним инфекцијама. Припрема упитника за надзор над интрахоспиталним инфекцијама. Значај инфекција на хирургији. Фактори ризика за инфекције оперативног места и могућности превенције. Тимски рад у превенцији и сузбијању инфекција оперативног места. Значај болничких инфекција мокраћног система. Фактори ризика за настанак болничких инфекција мокраћног система и могућности превенције. Превенција и сузбијање инфекција мокраћног система. Карактеристике болничких инфекција изазваних бактеријом <i>C. Difficile</i> . Мере превенције дијареја изазваних бактеријом <i>C. Difficile</i> . <i>Практична настава</i> Законска регулатива из области интрахоспиталних инфекција. Организација, спречавање и сузбијање интрахоспиталних инфекција у свету и Републици Србији и на нивоу болница. Улога Комисије за заштиту од интрахоспиталних инфекција. Улога лекара у тиму за надзор над интрахоспиталним инфекцијама. Улога сестре у тиму за надзор над интрахоспиталним инфекцијама. Мере превенције и сузбијања интрахоспиталних инфекција Заштита здравствених радника од интрахоспиталних инфекција. Имунизација здравствених радника и болесника. Писање Програма превенције и сузбијања интрахоспиталних инфекција. Писање Плана рада Комисије за заштиту од интрахоспиталних инфекција. Показатељи оболевања и умирања од интрахоспиталних инфекција. Епидемиолошки надзор над интрахоспиталним инфекцијама кроз студије инциденције. Епидемиолошки надзор над интрахоспиталним инфекцијама кроз студије преваленције. Припрема базе за податаке прикупљених епидемиолошким надзором над интрахоспиталним инфекцијама. Истаживање епидемија интрахоспиталних инфекција. Примери епидемија интрахоспиталних инфекција; тумачење показатеља. Упитници за надзор над интрахоспиталним инфекцијама. Припрема упитника за надзор над интрахоспиталним инфекцијама. Значај инфекција на хирургији. Фактори ризика за инфекције оперативног места и могућности превенције. Тимски рад у превенцији и сузбијању инфекција оперативног места. Значај болничких инфекција мокраћног система. Фактори ризика за настанак болничких инфекција мокраћног система и могућности превенције. Превенција и сузбијање инфекција мокраћног система. Карактеристике болничких инфекција изазваних бактеријом <i>C. Difficile</i> .
Литература 1. Љ. Марковић-Денић, В. Шуљагић, Б. Мијовић, Г. Драговац, З. Ђорђевић, Болничке инфекције – Дефиниције, Институт за заштиту здравља Србије „Др Милан Јовановић Батут“, 2017. 2. Д. Дрндаревић, К. Букумировић, Н. Милић, Болничке инфекције – Епидемиолошки надзор, Приручник 2, Институт за заштиту здравља Србије „Др Милан Јовановић Батут“, 1999. 3. Г. Драгошев, Болничке инфекције и мере превенције, лична заштита здравствених радника, Удружење медицинских сестара-техничара интензивних нега, анестезије и реанимације Србије, 2011.

4. М. Хукић и сарадници, Превенција и контрола инфекција у здравственим установама, ТДП, Сарајево, 2010.			
5. Н. Колудер-Ћимић, А. Бунгур, Е. Стевић, Водич за спрјечавање и сузбијање болничких инфекција, Министарство здравства Кантона Сарајево, 2010.			
Број часоваактивне наставе	Теоријска настава: 45		Практична настава: 30
Методe извођења наставе			
Комбиновано. Теоријска настава: Интерактивна Power point презентација наставних тема. Практична настава: Аудиторне вежбе групне и појединачне.			
Оценазнања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	5	усмени испит	40
практична настава	15		
колоквијум–и	40		
семинар–и	-		

Табела 5.2. Спецификација предмета

Студијски програм: Струковна медицинска сестра			
Назив предмета: Медицинска биохемија			
Наставник/наставници: Др мед. прим. Јелена Здравковић, спец. клиничке биохемије			
Статус предмета: Обавезни			
Број ЕСПБ: 5			
Услов: Нема			
Циљ предмета:			
Циљ предмета Клиничка биохемија је да студентима омогући: • повезивање знања из опште биохемије, физиологије и клиничке биохемије од значаја за патогенетске механизме настанка болести и могућности њиховог испитивања • разумевање биохемијских механизма настанка болести • стицање знања о лабораторијским показатељима карактеристичним за болести појединих органа и система, факторима који на њих утичу и њиховим референтним вредностима • да на прави начин повежу симптоме болести са клиничким налазом и лабораторијским налазом у циљу постављања правовремене дијагнозе болести и благовременог лечења. • стицање способности рационалног избора лабораторијских параметара неопходних за постављање дијагнозе и праћење тока и исхода болести • да схвате значај лабораторијске медицине у клиничкој пракси • да кроз решавање конкретних проблема стекну искуство о примени усвојених знања у коришћењу резултата лабораторијских процедура у клиничкој пракси • потпуно разумевање могућности клиничко-биохемијских процедура и развијање способности • критичке процене метода и техника у Клиничкој биохемији, као и значаја добијених резултата у • третману болести			
Исход предмета:			
Знање стечено у току наставног процеса на предмету Клиничка биохемија омогућиће доктору медицине да: • поседује добро познавање биохемијских основа болести; • дискутује о поремећајима метаболичких путева у одређеној патологији; • критички анализира и процењује значај дијагностичких могућности у Клиничкој биохемији; • компетентно прави избор биохемијских маркера од значаја за постављање иницијалне дијагнозе болести, диференцијалну дијагнозу и праћење тока болести и ефеката примењене терапије; • изабере одговарајући клинички узорак за лабораторијску дијагностику и обезбеди његово правилно узимање; • адекватно користи и интерпретира резултате лабораторијских процедура у постављању дијагнозе и праћењу тока болести и ефеката терапије и • користи стручну и научну литературу у овој области.			
Садржај предмета			
Теоријска настава:			
Теоријска из Клиничке биохемије омогућиће студентима да прошире постојећа и стекну интегративна знања о биохемијским основама болести, лабораторијским процедурама у дијагностици болести одређених органа и система, клиничкој валидности доступних биомаркера болести и значајној улози клиничке биохемије у збрињавању пацијената, као и способност критичке процене и избора одговарајућих лабораторијских процедура за постављање дијагнозе, праћење тока болести, као и ефеката примењене терапије и адекватну интерпретацију добијених резултата.			
Практична настава			
Практична настава и други облици наставе омогућиће студентима, да кроз рад у малим групама и корелације лабораторијских резултата и различитих патоошких процеса и поремећаја метаболизма, стекну способности избора одговарајућих тестова за постављање дијагнозе болести и правилне интерпретације добијених резултата.			
Литература			
1. Ђорђевић В, Павловић Д, Коцић Г, Николић Ј, Цветковић Т, Стојановић И, Јевтовић-Стоименов Т, Соколовић Д. Клиничка биохемија са практикумом, Ђорђевић В (уредник). Галаксија Ниш, Ниш, 2019. 2. Кораћевић Д, Бјелаковић Г, Ђорђевић В, Николић Ј, Павловић Д, Коцић Г. Биохемија, пето издање, Савремена администрација, Београд 2011. 3. Liberman M, Peet A. Marks' Basic Medical Biochemistry: A Clinical Approach, 6th Edition, Wolters Kluwer, USA, 2022. 4. Gaw a, Murhy MJ, Srivastava R, Cowan RA, O'Reilly D St J. Clinical Biochemistry. An illustrated colour text, 5th edition, Churchill Livingstone, Elsevier Ltd., London, 2013.. 5. Devlin MTH, Textbook of BiochemistrywWith Clinical Correlations, Sixth Ed, Wiley-Liss Inc, USA, 2006. 6. Caplan L. A., Pesce J. P., Kazmierzak C. K.: Clinical Chemistry, 4th ed., Mosby, Maryland Heights, Missouri, 2004. 7. Rae P, Crane M, Pattenden R. Lecture Notes Clinical Biochemistry, 10th Edition, Wiley-Blackwell, 2017.			
Број часоваактивне наставе	Теоријска настава: 30	Практична настава: 30	
Методе извођења наставе			
Настава се одвија комбинацијом више различитих облика рада као што су: теоријска настава, практична настава у малој групи - проблемски оријентисана, дискусија, анализа. На семинарима студенти се кроз приказе случајева и лабораторијских налаза, као и решавањем алгоритама дијагностиковања болести оспособљавају да примене стечена знања и успешно поставе радну и коначну дијагнозу.			
Оценазнања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	Поена
активност у току предавања	5	усмени испит	40
практична настава	15		
колоквијум–и	40		
семинар–и	-		

Табела 5.2. Спецификација предмета

Студијски програм: Струковна медицинска сестра			
Назив предмета: Методологија истраживачког рада			
Наставник/наставници: Др Милица Станковић, проф.с.с., др Гордана Мрдак, проф.с.с.			
Статус предмета: Обавезни			
Број ЕСПБ: 5			
Услов: Нема			
Циљ предмета			
Упознавање студената са основним принципима методологије истраживања. Стицање знања и вештине из области дизајнирања стручног истраживања, методологије и анализе података, како би били способни да самостално или тимски реализују истраживачке пројекте и напишу стручне радове. Оспособљавање студената за усмену интерпретацију резултата стручног рада и упознавање са етичким аспектима истраживања и публикација.			
Исход предмета			
Студенти ће бити оспособљени за реализацију самосталних истраживања, идентификовање проблема и предмета истраживања, дефинисање циљева истраживања и постављање истраживачких хипотеза. Студенти ће научити како да изаберу одговарајуће методе и технике прикупљања и анализе података, те да самостално проналазе стручну литературу претраживањем релевантних база података. Студенти ће научити како да презентују резултате и закључке својих истраживања, уз поштовање етичких принципа и правила цитирања.			
Садржај предмета:			
Теоријска настава			
Појам, значај и основне карактеристике истраживачког рада. Врсте истраживања и избор одговарајућег приступа. Структура истраживачког рада. Постављање циљева и хипотеза. Избор метода истраживања. Технике прикупљања података. Претрага база података и методологија систематског прегледа литературе. Поузданост и валидност истраживања. Врсте статистичких метода у анализи података. Правила јасног и прегледног представљања података. Табеларни и графички приказ резултата. Интерпретација и дискусија резултата: Повезивање налаза са циљевима и хипотезама. Цитирање литературе према стандардима академске комуникације. Етика у истраживачком раду и објављивању резултата. Техничка припрема истраживачког рада.			
Практична настава			
Улога истраживања у унапређењу праксе и науке. Квантитативни и квалитативни приступ – предности и ограничења. Избор и дефинисање теме и формулисање истраживачког проблема. Уочавање и избор истраживачког проблема и планирање истраживања. Дескриптивне, аналитичке и експерименталне студије. Одређивање врсте и обима узорка. Израда и примена упитника, интервјуа и посматрања. Критеријуми за оцену квалитета литературе: анализа примера научних чланака. Претрага и филтрирање релевантних радова (PubMed, Google Scholar, KoBSON...). Организација прикупљених података. Статистичка обрада података. Дискусија налаза у односу на циљеве и хипотезе. Преглед стилова цитирања (APA, MLA, Chicago, Vancouver...) и усклађивање цитата и библиографије. Етичке дилеме и моралне особине истраживача. Презентација истраживачког рада.			
Литература:			
1. Вуковић, М., Штрбац, Н. (2019). Методологија научних истраживања, Универзитет у Београду, Технички факултет у Бору.			
2. Белић, Б., Цинцковић, М. (2020). Методе научног рада, Универзитет у Новом Саду, Пољопривредни факултет			
3. Поповић, З. (2004). Како написати и објавити научно дело, Академска мисао и Институт за физику Београд			
4. Савић Ј. (2013). Методологија научног сазнања: Како створити научно дело у биомедицини Дата Статус, Београд			
5. Walliman N. (2011). Research methods – the basics. London and New York: Routledge Taylor & Francis Group			
6. Booth, W., Colomb, G., Williams, J., Bizup, J., Fitzgerald, W. (2016). The Craft of Research, The University of Chicago Press Chicago & London			
Број часова активне наставе		Теоријска настава: 30	
		Практична настава: 30	
Методе извођења наставе:			
Предавања, вежбе, дискусије, самостални истраживачки рад			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе		поена	
активност у току предавања		10	
практична настава		10	
колоквијум–и		40	
израда истраживачког нацрта			

Табела 5.2. Спецификација предмета

Студијски програм: Струковна медицинска сестра			
Назив предмета: Правни и етички аспекти здравствене неге			
Наставник/наставници: др Андреј Митић, предавач			
Статус предмета: Изборни			
Број ЕСПБ: 3			
Услов: Нема			
Циљ предмета			
Упознавање студената специјалистичких струковних студија са етичко-правним нормама и законским прописима који се односе на делатност здравствених радника, као и развијање професионалне свести, одговорности, хуманости и смисла за етичко поступање.			
Исход предмета			
Након положеног испита студент специјалистичких струковних студија је оспособљен да разуме и примени етичко-правне норме и законске прописе који се односе на делатност здравствених радника и да има развијену професионалну свест, одговорност, хуманост и смисао за етичко поступање.			
Садржај предмета			
Теоријска настава			
Основни правни аспекти здравствене неге. Показатељи квалитета здравствене заштите. Закон о коморама. Елементи нацрта Закона о сестринству. Правни аспекти сестринске професије. Правни аспекти континуиране медицинске едукације. Правни аспекти стручног надзора и процеса (ре) акредитације здравствених установа. Улога медицинске сестре у преношењу информација и стандардизованој комуникацији. Последице професионалних грешака по здравствене раднике – правни и етички аспект. Мере превенције нежељених догађаја у клиничко-болничкој пракси. Правно-етички проблеми у пракси здравствене неге. Етички и правни кодекси у здравственој нези. Начела сестринске етике. Професионална етика и сестринство. Медицинска сестра као медијатор у доношењу етичких одлука.			
Практична настава			
Компаративна анализа правних аспеката у здравственој нези. Проучавање примера из праксе и дискусије о актуелним правним и етичким аспектима здравствене неге. Анализа закона и подзаконских аката из области здравствене неге. Преглед организовања Комора здравствених радника. Стицање, обнављање и одузимање лиценце здравственим радницима. Идентификовање показатеља квалитета здравствене заштите – Правилник о показатељима квалитета здравствене заштите. Етичке вредности у сестринству – моралне особине сестара. Етички кодекс Коморе медицинских сестара и здравствених техничара Србије. Модели доношења етичких одлука у сестринству. Улога медицинске сестре у имплементацији мера превенције нежељених догађаја у клиничко-болничкој пракси.			
Литература			
Обавезна			
1. Закон о здравственој заштити Републике Србије, остали закони и подзаконска акта Републике Србије из области здравствене неге			
2. Марић, Ј., Медицинска етика. Београд, Меграф, 2002.			
Допунска			
1. Ana S. Ayala, Human Rights In Patient Care: A Practitioner Guide, Медицински факултет Београд, 2015.			
2. Ненадовић, М., Медицинска етика, Универзитет у Приштини, Медицински факултет, 2007			
3. Радишић, Ј. – Медицинско право, Правни факултет Универзитета Унион, Београд, 2008			
Број часова активне наставе		Теоријска настава: 30	Практична настава: 30
Методе извођења наставе			
Комбиновано. Теоријска настава: Интерактивна Power point презентација наставних тема. Практична настава: Аудиторне вежбе - групне и појединачне.			
Оценазнања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	5	усмени испит	40
практична настава	15		
колоквијум–и	40		
семинар–и			

Табела 5.2. Спецификација предмета

Студијски програм: Струковна медицинска сестра			
Назив предмета: Стандарди здравствене неге у гинекологији и акушерству			
Наставник/наставници: Прим. мр сци. мед. др Марина Ј. Јањић, спец. гинекологије и акушерства			
Статус предмета:			
Број ЕСПБ: 6			
Услов: Нема			
Циљ предмета: Да упозна студенте са најсавременијим стандардима и принципима здравствене неге у гинекологији и акушерству. Усвајање протокола понашања у процесу здравствене неге индивидуално и у тимском раду. Примена вештина сестринске праксе у дијагностичким и терапијским процедурама и едукативном раду у различитим сегментима гинекологије и акушерства (онкологија, патологија трудноће, стерилитет, акушерство и породиљство). Принципи здравствене неге у превенцији гинеколошких обољења, уз промоцију скрининг програма саветовалишта и другим посебним јединицама.			
Исход предмета Усвојена знања и вештине за самосталну процену стања болесника, мониторинга, постављање сестринске дијагнозе, плана и реализације неге, оспособљавање студената за учествовање у превенцији гинеколошких обољења, дијагностици, постоперативној нези, лечењу и рехабилитацији, раду у саветовалиштима и другим гинеколошко-акушерским јединицама.			
Садржај предмета			
Теоријска настава: Специфичности здравствене неге и заштите у гинекологији и акушерству. Специфичности савремене гинеколошке неге. Посматрање и учешће у гинеколошком прегледу. Принципи здравствене неге у превенцији гинеколошких обољења, уз промоцију скрининг програма у примарној здравственој заштити. Протоколи саветовања у перинатологији, принципи пренаталне дијагностике. Сестринске интервенције у гинекологији и акушерству и савремени протоколи третмана у хоспиталним условима, превенција болничких инфекција у гинекологији и акушерству. Савремени модели саветовања и сестринске интервенције у саветовалиштима за труднице и младе. Превенција најчешћих гинеколошких болести и болести у трудноћи. Улога и задаци медицинске сестре у дијагностичким и терапијским процедурама у гинекологији и акушерству. Стандардизоване процедуре и сестринске интервенције у протоколу вођења порођаја и нези породиља. Стаднарди и принципи здравствене неге у гинеколошкој онкологији. Стандарди и сестринске интервенције у преоперартивној и постоперативној нези болесника. Савремени стандарди здравствене неге, протоколи понашања и интервенције у јединицама интезивнне неге. Стандарди и принципи здравствене неге у протоколима лечења брачног стерилитета. Стандарди и процедуре здравствене неге код ургентних стања у гинекологији. Усвајање основних знања о дијагностичким протоколима и процедурама у оперативној гинекологији. Протоколи професионалног понашања, индивидуалног и тимског рада и обавезе медицинске сестре у промоцији здравља и превенцији болести у гинекологији и акушерству.			
Практична настава: Специфичности здравствене неге и заштите у гинекологији и акушерству. Специфичности савремене гинеколошке неге. Посматрање и учешће у гинеколошком прегледу. Принципи здравствене неге у превенцији гинеколошких обољења, уз промоцију скрининг програма у примарној здравственој заштити. Протоколи саветовања у перинатологији, принципи пренаталне дијагностике. Сестринске интервенције у гинекологији и акушерству и савремени протоколи третмана у хоспиталним условима, превенција болничких инфекција у гинекологији и акушерству. Савремени модели саветовања и сестринске интервенције у саветовалиштима за труднице и младе. Превенција најчешћих гинеколошких болести и болести у трудноћи. Улога и задаци медицинске сестре у дијагностичким и тераписјким процедурама у гинекологији и акушерству. Стандардизоване процедуре и сестринске интервенције у протоколу вођења порођаја и нези породиља. Стаднарди и принципи здравствене неге у гинеколошкој онкологији. Стандарди и сестринске интервенције у преоперартивној и постоперативној нези болесника. Савремени стандарди здравствене неге, протоколи понашања и интервенције у јединицама интезивнне неге. Стандарди и принципи здравствене неге у протоколима лечења брачног стерилитета. Стандарди и процедуре здравствене неге код ургентних стања у гинекологији. Усвајање основних знања о дијагностичким протоколима и процедурама у оперативној гинекологији. Протоколи професионалног понашања, индивидуалног и тимског рада и обавезе медицинске сестре у промоцији здравља и превенцији болести у гинекологији и акушерству.			
Литература 1. Д. Плећаш и сарадници, Гинекологија и акушерство, Медицински факултет, Београд, 2024.			
Број часова/активне наставе		Теоријска настава: 45	Практична настава: 30
Методе извођења наставе Комбиновано. Теоријска настава: Интерактивна Power point презентација наставних тема. Практична настава: Аудиторне вежбе групне и појединачне.			
Оценазнања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	5	усмени испит	30
практична настава	15		
колоквијум–и	50		
семинар–и	-		

Табела 5.2. Спецификација предмета

Студијски програм: Струковна медицинска сестра
Назив предмета: Стандарди здравствене неге у педијатрији и неонатологији
Наставник/наставници: Др мед. Данијела Крстић, спец. педијатрије и субспец. неонатологије
Статус предмета:
Број ЕСПБ: 6
Услов: Нема
Циљ изучавања предмета: Циљ предмета је да упозна студенте са најсавременијим принципима здравствене неге у педијатрији и неонатологији, да савладају и примене процес здравствене неге самостално и у тимском раду, да примене све вештине сестринске праксе у дијагностичким и терапијским процедурама и едукативном раду са децом и родитељима, посебно са мајкама после порођаја, у вези са растом, развојем, исхраном, превенцијом, да се оспособе да учествују у успостављању дијагноза, припреме за транспорт најугроженијих пацијената, пре свега транспорт неонатуса и прематурса и лечење деце од интензивне неге за неонатусе до интензивне неге деце са 18 год.
Исход предмета Након завршене наставе студент је: 1. Оспособљен да процени раст и развој и поремећаје раста и развоја детета и новорођенчета на рођењу; 2. Оспособљен је да процени и анализира здравствено стање деце и примени стандард и нормативе сестринских интервенција у педијатрији и неонатологији; 3. Примени стандарде и принципе у нези и лечењу деце у свим областима здравствене неге у педијатрији а са посебним освртом на неонатологију; 4. Препознаје и оспособљен је да решава хитна стања у педијатрији и у неонатологији; 5. Способност едукативног рада са родитељима и децом.
Садржај предмета <i>Теоријска настава:</i> Специфичности здравствене неге и заштите здравог и болесног детета. Пренатална дијагностика, савремена генетска истраживања. Основе раста и психомоторног развоја детета; поремећаји раста, развоја и полног сазревања. Природна исхрана, исхрана-млечне формуле, поремећаји исхране. Здравствена нега детета на кисеонику и механичкој вентилацији. Сестринске интервенције у дијагностици и лечењу. Здравствена нега деце са болестима респираторног система; Инфекције горњих и доњих дисајних путева, астма, цистична фиброза, обољења плеуре, сестринске интервенције у пулмологији. Здравствена нега деце са ендокринолошким поремећајима. Принципи едукације деце и родитеља. Стандарди здравствене неге детета у гастроентерологији и хепатологији, општи знаци и симптоми; Сестринске интервенције. Стандарди здравствене неге у кардиологији; Сестринске интервенције у кардиологији. Имунолошки и алерголошки проблеми код деце; Имунитет; Имунизација код деце. Стандарди и принципи здравствене неге у хематологији и онкологији. Принципи здравствене неге. Стандарди здравствене неге детета у нефрологији, општи знаци и симптоми; Сестринске интервенције и стандардизоване процедуре код поремећаја хемостазе, примене трансфузије у педијатрији. Сестринске интервенције и стандардизоване процедуре код поремећаја и болести код деце из области неуропедијатрије. Поремећаји стања свести. Стандарди и процедуре здравствене неге код ургентних стања у педијатрији. <i>Практична настава:</i> Стандарди у примени процеса здравствене неге у педијатрији; Специфичности савремене педијатријске неге; Посматрање и учешће у физикалном прегледу. Сестринске интервенције у неонатологији, процена виталности и порођајне трауме; третман детета у болничким условима; превенција болничких инфекција. Сестринске интервенције у развојном саветовалишту, мерења. Сестринске интервенције на промоцији природне исхране деце-дојење, млечне формуле. Стандардизоване сестринске процедуре и интервенције у вези са исхраном. Стандардизоване сестринске процедуре и интервенције код детета на кисеонику и механичкој вентилацији. Стандардизоване сестринске процедуре и интервенције у вези са фреквенцијом дисања; нега детета на механичкој вентилацији. Стандардизоване сестринске процедуре и интервенције код деце оболеле од дијабетес мелитуса и деце у дијабетесној кетоацидоза. Едукација родитеља и деце за самостално апликовање инсулина и др врсте едукативног саветодавног рад ; примери из праксе; акутни проблеми у вези са инсулинотерапијом. Стандардизоване сестринске процедуре у гастроентерологији и хепатологији. Стандардизоване сестринске процедуре и интервенције у кардиологији. Стандардизоване сестринске процедуре и интервенције у нези и лечењу деце са имунолошким проблемима; стандарди имунизације. Стандардизоване сестринске процедуре и интервенције у лечењу деце са хематолошким и онколошким проблемима; Рад са родитељима и децом. Стандардизоване сестринске процедуре и интервенције код поремећаја у нефрологији, принципи хемостазе, примена трансфузије у педијатрији. Стандардизоване сестринске процедуре и интервенције код поремећаја стања свести. Стандарди здравствене неге код фебрилних конвулзија. Стандардизоване сестринске процедуре и интервенције код ургентних стања у педијатрији; Принципи реанимације код новорођенчета и деце.
Литература: 1. Душко Мардешић и сарадници, „Педијатрија“, Школска Књига, Загреб, 2016. 2. Јанковић Б., „Водич за основно и специјално збрињавање новорођенчета“, Институт за здравствену заштиту мајке и детета, Београд, 2011. 3. Маринковић Љ., „Здравствена нега у педијатрији“, Г.А.Д. Београд, 2007.

4. Савремена сазнања о актуелним темама са интернета.

5. Маринковић Љ., Стојановић Б., Дамњанчевић Н. Нега неонатуса, ВЗ ШСС Београд, Београд 2013.

Број часова активне наставе	Теоријска настава: 45	Практична настава: 30	
Методe извођења наставе Комбиновано. Теоријска настава: Интерактивна Power point презентација наставних тема. Практична настава: Аудиторне вежбе групне и појединачне.			
Оценазнања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	5	усмени испит	40
практична настава	15		
колоквијум–и	40		
семинар–и	-		

Табела 5.2. Спецификација предмета

Студијски програм: Струковна медицинска сестра	
Назив предмета: Стручна пракса	
Наставник/наставници: Наставници задужени за стручну праксу, Жаклина Манасијевић, виша мед. сестра	
Статус предмета: Обавезни	
Број ЕСПБ: 3	
Услов: Нема	
Циљ предмета Циљ предмета је да студент кроз стручни рад у здравственим установама примени стечена знања у домену професионалних компетенција специјалисте здравствене неге у ширем контексту савременог сестринства. Да стекне проширена знања и савлада најсавременијим методама дијагностике, лечења и неге.	
Исход предмета У складу са постављеним циљем предмета Стручна пракса студент по обављеној Стручној пракси стиче компетенције које се огледају у оспособљавању да: 1. Примени стечена знања и вештине у опсервацији болесника у оквиру здравствене неге и савременог сестринства у дијагностичким, терапијским и саветодавно едукативним активностима у здравственом тиму уз поштовање етичких принципа професије. 2. Примени стечена знања и вештине у праћењу медицинске документације ради извођења закључака, 3. Препозна отворене проблеме изабране уже области здравствене неге. 5. Уради евалуацију и самоевалуацију истраживања, дискусију и да изведе потребне закључке, који су применљиви у пракси здравствене неге.	
Садржај предмета Стручна пракса обавља се из стручних и стручно-апликативних предмета. Студент током Стручне праксе треба да стекне знања и способности за идентификацију стања оболелих и планирање здравствене неге. Практична примена процеса здравствене неге за гинеколошке, педијатријске, хирушке и онколошке болеснике као и пацијенте интензивне и палијативне неге. Специфичне сестринске интервенције у дијагностичким и терапијским процедурама, контрола виталних функција, колаборација са другим члановима здравственог тима, аутономија и одговорност будућег професионалца у здравственом сектору. Учесће специјалисте струковне медицинске сестре у пријему пацијената, тријажи и збрињавању пацијената, палијативној нези, партиципацији породице у палијативној нези, едукацији корисника здравствене неге за очување и унапређење здрвља и квалитета живота. Стручна пракса обавља се у другом семестру на секундарном нивоу у Здравственом центру Врање, наставној бази Академије. Садржај Стручне праксе је компатибилан са наставним садржајем стручних и стручно-апликативних предмета: Инструменталне методе у биомедицини, Клиничка биохемија, Интензивна нега у палијативном збрињавању, Здравствена нега у интернистичким гранама, Здравствена нега у хирушким гранама, Интрахоспиталне инфекције и њихова превенција, Стандарди здравствене неге у гинекологији и акушерству, Стандарди здравствене неге у педијатрији и неонатологији. Укупан број часова Стручне праксе је 600 часова. Од 600 часова 450 часова студенти реализују током школске године, а 150 часова у току летњег распуста, тако што током школске године обављају праксу у складу са постојећим распоредом стручне праксе, а лети недељно 40 часова, наиме осам часова дневно што износи око месец дана током лета. Студенти могу бити укључени како у дневни рад, тако и ноћни рад у зависности од плана рада установа и у договору са наставницима и сарадницима који прате реализацију праксе. Студент је у обавези да Стручну праксу документује Елаборатом стручне праксе.	
Литература	
Број часова наставе	600
Методе извођења наставе Методе извођења су условљене проблемима и потребама у здравственом сектору а струковна медицинска сестра најчешће користи: ▪ Разговор – интервју; ▪ Здравствено васпитни рад - припрема болничког материјала, услови за извођење дијагностичких и терапијских процедура и праћење истих.; ▪ Рад у оквиру важећих стандарда здравствене неге и правино вођење документације.	
Оцена знања Одбранио/Није одбранио	

Табела 5.2. Спецификација предмета

Студијски програм: Струковна медицинска сестра	
Назив предмета: Стручно-истраживачки рад	
Наставник/наставници: Наставници стручних и стручно-апликативних предмета	
Статус предмета: Обавезни	
Број ЕСПБ: 3	
Услов: Нема	
Циљ предмета Циљ предмета је да се студент оспособи за самостални истраживачки рад у области избора за израду Завршног специјалистичког рада у коме ће практично применити теоријска сазнања у одређеној области и примењеном методологијом истраживања одабране теме темељно обрадити проблематику изабране области здравствене неге која се изучава у оквиру специјалистичких струковних студија. Циљ је примена научених и стечених знања које ће допринијети успешној пријави и изради Завршног специјалистичког рада.	
Исход предмета 1. Студент је савладао технике и методе рада потребне за истраживачки рад које треба да реализује у здравственој установи; 2. Оспособљен је да прикупља податке и обрађује их тако да се могу користити у изради Завршног специјалистичког рада; 3. Студент је савладао правилно коришћење литературе и података; 4. Студент је оспособљен да препозна отворене проблеме изабране уже области здравствене неге. 5. Оспособљен је за евалуацију и самоевалуацију истраживања, дискусију и да изведе потребне закључке који су применљиви у пракси.	
Садржај предмета Садржај програма предмета Стручно-истраживачки рад се формира појединачно у складу са потребама израде конкретног завршног рада, његовом сложености и структуром. Студент припрема предмет у договору са потенцијалним ментором Завршног специјалистичког рада. Студент проучава стручну литературу, релевантне податке из доступних истраживања који обрађују сличну тематику, врши анализу у циљу изналажења решења конкретног задатка који је дефинисан циљевима Завршног рада. Истраживање се одвија кроз самостални стручно-истраживачки рад у здравственој установи где прикупља податке, од којих ће изабране користити и обрадити у Завршном раду. Стручно-истраживачки рад који студент доставља у писаној форми треба да садржи: Израду нацрта научне замисли. Формулацију проблема. Одређивање предмета истраживања. Избор и формулација теме. Хипотетички оквир истраживања. Планирање и организација истраживања. Прикупљање и обрада литературе. Прикупљање података. Извори података и класификовање извора података. Сређивање и обрада података. Анализа резултата истраживања.	
Број часова наставе	150
Методе извођења наставе ▪ Примена научних метода и посебних метода у области медицинских наука ▪ Истраживања у области медицинских наука ▪ Оперативне методе прикупљања података, као и оцена и анализа резултата истраживања.	
Оцена знања (максимални број поена 100) Током реализације Стручно-истраживачког рада, ментор у договору са студентом врши избор теме за истраживање, даје потребна објашњења у циљу лакшег разумевања материје: даје упутства студенту у вези претраживања, анализе и обраде стручне и научне литературе и резултата истраживања у циљу што квалитетније припреме за израду и одбрану Завршног специјалистичког рада.	

Табела 5.2. Спецификација предмета

Студијски програм: Струковна медицинска сестра			
Назив предмета: Утицај промена у животној средини на здравље људи			
Наставник/наставници: Др Љиљана Ђорђевић, проф.с.с., др Јована Џолић, виши предавач, др Љубиша Михајловић, проф.с.с.			
Статус предмета: Изборни			
Број ЕСПБ: 6			
Услов: Нема			
Циљ предмета			
Упознавање студента специјалистичких струковних студија са тренутним и очекиваним променама у животној средини и могућностима прилагођавања на њих, утицајем глобалних (еколошких) криза у животној средини на јавно здравље, утицајем промена у животној средини на квалитет ваздуха, безбедност хране, миграције, ширење вектора болести, биогеохемијске циклусе, недостатак воде за пиће и болести које се преносе водом, губитком биодиверзитета и значајем здравља и здравствених радника у очувању основних параметара животне средине.			
Исход предмета			
Након положеног испита студент специјалистичких струковних ће бити у стању да: – препозна и разуме покретаче промена у животној средини који имају утицај на јавно здравље, - разуме тренутне и очекиване промене у животној средини, - разуме ефекте последица климатских промена, урбанизације, губитка биодиверзитета на јавно здравље, - разуме утицај промена у животној средини на квалитет ваздуха, безбедност хране и неухрањеност, - разуме утицај промена у животној средини на друштво: миграције, лошији хигијенски услови и ширење болести - разуме утицај промена у животној средини на биогеохемијске циклусе, недостатак воде за пиће и болести које се преносе водом, - разуме повезаност отпада и отпадних вода са здрављем, - сарађује са домаћим и међународним институцијама које се баве променама у животној средини, - буде свестан значаја здравља и здравствених радника за очување основних чиниоца животне средине.			
Садржај предмета			
Теоријска настава			
Увод. Фактори животне средине и здравље. Промене у животној средини и предикције. Утицај и последице глобалне еколошке кризе на јавно здравље. Утицај промена чиниоца животне средине на квалитет ваздуха, безбедност хране и неухрањеност. Утицај промена у животној средини на друштво: миграције, лошији хигијенски услови и ширење болести. Утицај зрачења, отпада и отпадних вода на здравље. Утицај промена у животној средини на биогеохемијске циклусе, недостатак воде за пиће и болести које се преносе водом. Утицај промена у животној средини на губитак биодиверзитета. Значај здравља и здравствених радника за очување животне средине и за јачање отпорности здравствених система. Одрживи развој и здравље. Домаће и међународне институције и глобално управљање и прилагођавање променама у животној средини.			
Практична настава			
Јединице практичне наставе прате теоријски део. Покретачи промена у животној средини и здравље; Еколошка криза; Параметри животне средине и промене у функцији здравља. Анализа ризика у животној средини. Циљеви одрживог развоја у вези са здрављем. Посета Агенцији за заштиту животне средине у Београду и Заводу за јавно здравље у Врању.			
Литература			
1. Н. Берг, <i>Животна средина и климатске промене</i> , Европски покрет у Србији, 2021. 2. Љ. Благојевић, <i>Животна средина и здравље</i> , Универзитет у Нишу, Факултет заштите на раду, Ниш, 2012. 3. J. Griffiths, <i>The health practitioner's guide to climate change: diagnosis and cure</i> , Sterling, VA: Earthscan, 2009. 4. H. Robert, <i>Essentials of environmental health</i> . Burlington, MA: Jones & Bartlett Learning cop., 2019. 5. L. Paltriguera, F. Beamud, M. Müller, P. Pavlou, L. Tertre, S. van den Bos, T. Zamparutti, and V. Buonsante, <i>Environmental determinants of health, including those caused by climate change</i> , publication for the Subcommittee on Public Health, Policy Department for Economic, Scientific and Quality of Life Policies, European Parliament, Luxembourg, 2024. 6. Šostar-Turk et al, <i>Chemical risk factors in food</i> , 1st ed. Maribor: University Press, 2022			
Број часова/активне наставе		Теоријска настава: 45	Практична настава: 30
Методе извођења наставе			
Комбиновано, интерактивна настава са решавањем примера, коришћење конвенционалних и дигиталних алата, самостални истраживачки рад.			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	5	усмени испит	40
практична настава	15		

колоквијум–и	40		
семинар–и	-		

Табела 5.2. Спецификација предмета

Студијски програм: Струковна медицинска сестра	
Назив предмета: Завршни рад	
Наставник/наставници: Наставници стручних и стручно-апликативних предмета	
Статус предмета: Обавезни	
Број ЕСПБ: 4	
Услов: Положени испити предвиђени планом и програмом и обаљена Стручна пракса	
Циљ предмета Циљ предмета је да се студент оспособи за самостални истраживачки рад и за самостално решавање проблема у одабраној области здравствене неге. Студент треба да се оспособи за самосталан рад и креативан приступ у примени стечених практичних и теоријских знања из одговарајуће области здравствене неге, у зависности од одабране теме. Студент треба да савлада правилно коришћење литературе, поређење својих резултата са резултатима из друге релевантне литературе, правилно коришћење и избор из резултата ширих истраживања обављених у оквиру студијског истраживачког рада, прецизно писање текста, израду презентације за одбрану рада, јасно и концизно усмено излагање резултата свог рада.	
Исход предмета Студент је оспособљен: 1. Да самостално решава проблеме из области здравствене неге применом адекватних метода; 2. Стекао је самосталност у обради задате теме; 3. Стекао је способност анализе проблема и налажења решења, са критичком анализом; 4. Оспособљен је за прецизност у писању и усменом излагању свог рада; 5. Оспособљен је за повезивања основних знања из различитих области здравствене неге и медицине; 6. Оспособљен је за евалуацију и самоевалуацију истраживања, дискусију, јавно саопштавање закључака до којих су дошли а који су применљиви у пракси.	
Садржај предмета Завршни специјалистички рад представља самостални истраживачки рад студента у коме је он савладао методологију истраживања у одређеним областима здравствене неге и даје допринос у области из које ради завршни рад, уз упутства и консултације са предметним наставником-ментором. Завршни рад се ради из једне од клиничких области студијског програма. Уз помоћ наставника студент формулише проблем, поставља хипотезу, конципира истраживачки приступ и бира одговарајуће методе истраживања. Студент самостално прикупља и обрађује одговарајућу литературу. Након обављеног истраживања, студент припрема Завршни рад у форми која је прописана Правилником о специјалистичким струковним студија Академије техничко-васпитачких струковних студија. Чланом 25 Правилника о специјалистичким струковним студија Академије техничко-васпитачких струковних студија утврђено је да Завршни специјалистички рад мора да испуњава правила која су дефинисана у узорку за израду Завршних специјалистичких радова који је саставни део поменутог Правилника и који се налази на сајту Одсека Врање Академије. Завршни специјалистички рад садржи: Абстракт рада, Увод, Разраду, Закључак, Литературу, Биографију студента, Изјаву о ауторству рада и могуће Анексе у складу са чланом 25 Правилника. Студент може приступити одбрани Завршног рада након што рад уради, Катедра надлежна за студијски програм ССС <i>Струковна медицинска сестра</i> усвоји тему и Комисију за одбрану завршног специјалистичког рада и прође увид јавности. На огласној табли и сајту Одсека Врање се затим објављује датум и време јавне одбране Завршног специјалистичког рада. Одбрана Завршног специјалистичког рада је јавна и студент рад брани пред Комисијом за одбрану завршног специјалистичког рада.	
Број часова наставе	150
Методе извођења наставе Методе истраживања у оквиру Завршног специјалистичког рада: - Дескриптивна метода - Опсервационе методе (анализа документације, анкете, анкетни лист) - интервју у оквиру методе процеса здравствене неге, експерименталне методе, статистичке методе, методе случаја/приказ пацијента.	
Оцена знања (максимални број поена 100) Оцена Завршног специјалистичког рада се изводи из оцене квалитета писменог рада, квалитета усмене презентације и одбране Завршног рада. Креће се у распону од 5 (није положио) до 10 (одличан).	

Табела 5.2. Спецификација предмета

Студијски програм: Струковна медицинска сестра		
Назив предмета: Здравствена нега у хирушким гранама		
Наставник/наставници: Проф. с. с. Др сци. мед.. Прим. Срђан Денчић, спец. опште хирургије, Др мед. Дејан Поповић, спец. ургентне медицине		
Статус предмета: Обавезни		
Број ЕСПБ: 6		
Услов: Нема		
Циљ предмета: Основни циљ је стицање знања и вештина из области здравствене неге у хирургији и упознавање студената са савременим сазнањима у лечењу и здравственој нези која су обрађена у одабраним подручјима хирургије. Оспособити студенте за критичку анализу релевантне литературе.		
Исход предмета 1. Оспособљеност и разумевање за примену здравствене неге у хирургији у дијагностици, лечењу и хирушком збрињавању. 2. Оспособљеност да прати рад механичког респиратора и спроводи целокупни мониторинг болесника. 3. Оспособљеност за спровођење одређених инвазивних процедура у хирушким гранама. 4. Спроводи парентералну и ентералну исхрану. 5. Оспособљеност за спровођење реанимационих поступака и поступака хемофилтрације и плазмаферезе. 6. Оспособљеност критичке и тачне процене и праћења стања аналгезије уз оспособљеност за анализу и примену релевантне сестринске литературе, часописа, књига и саопштења.		
Садржај предмета <i>Теоријска настава</i> Основе медицине у хирушким гранама и примена здравствене неге у хирургији. Савремени проблеми хирушке праксе и њихово решавање. Процена исхода хирушке праксе на примеру из подручја неурохирургије. Специфичности здравствене неге хирушких болесника у подручју нефрологије и урологије. Основе медицине у кардио и ендоскопској хирургији. Критичка евалуација медицинске литературе у тој области. Процена исхода хирушких поступака. Лечење бола и постоперативни опоравак. Процена исхода кардиопулмоналне реанимације и постреанимационих мера. Специфичности здравствене неге хирушких болесника у подручју грудне хирургије и трауматологије. Здравствена нега у хирургији у терапији и лечењу болесника на механичкој вентилацији. Целокупни мониторинг болесника. Процена релевантне сестринске литературе. Специфичности здравствене неге хирушких болесника у подручју трансплантационе хирургије. Специфичности здравствене неге хирушких болесника у подручју офталмологије. Специфичности здравствене неге хирушких болесника у подручју оториноларингологије и максилотофацијалне хирургије. Критичка евалуација медицинске литературе у тој области. Специфичности здравствене неге хирушких болесника у подручју абдоминалне хирургије. Здравствена нега у спровођењу одређених инвазивних процедура у хирушком третману малигних тумора. Специфичности здравствене неге хирушких болесника у првој фази рехабилитационог поступка оперисаних болесника. <i>Практична настава</i> Претраживање базе података, проналажење и процена релевантне литературе из подручја здравствене неге у хирушким подручјима. Основне карактеристике контролисаних студија и клиничким испитивања – делокруг рада сестре. Примена смерница клиничких испитивања и мета-анализа у хирушким подручјима неурохирургије. Сестринске интервенције и специфичности здравствене неге хирушких болесника у подручју нефрологије и урологије. Примена стандарда здравствене неге у контроли ацидобазног статуса. Специфичне сестринске интервенције у кардиохирургији и ендоскопској хирургији. Сестринске интервенције у примени стандарда здравствене неге у преоперативној припреми, анестезији и постоперативној нези хирушког болесника. Анализа релевантне литературе у третирању бола. Сестринске интервенције у примени стандарда здравствене неге у кардиопулмоналној реанимацији. Процена релевантне сестринске литературе. Сестринске интервенције и специфичности здравствене неге хирушких болесника у подручју грудне хирургије и трауматологије. Специфичности здравствене неге хирушких болесника на механичкој вентилацији. Сестринске интервенције и специфичности здравствене неге хирушких болесника у поступку трансплатације. Сестринске интервенције специфичности здравствене неге хирушких болесника у подручју офталмологије. Сестринске интервенције и специфичности здравствене неге хирушких болесника у подручју оториноларингологије и максилотофацијалне хирургије. Специфичности здравствене неге хирушких болесника засноване на доказима у подручју абдоминалне хирургије. Критичка евалуација медицинске литературе у тој области. Здравствена нега у нези и третману болесника са малигним болестима. Специфичности здравствене неге у спровођењу парентералне и ентералне исхране. Сестринске интервенције и специфичности здравствене неге хирушких болесника у првој фази рехабилитационог поступка оперисаних болесника.		
Литература 1. Pajović B., Radunović M. urednici. Hirurgija za studente visoke medicinske škole, Medicinski fakultet, UCG – Podgorica, 2014. 2. Glišić R. Zdravstvena нега u hirurgiji, Cicero Beograd, 2011. 3. Lewis LS, Dirksen SR, Heitkemper MM, Bucher L.: Medical surgical nursing : Assessment and management of clinical problems, 8 edition, Canada, 2011 SABISTON, D. C., & TOWNSEND, C. M. (2012). Sabiston textbook of surgery: the biological basis of modern surgical practice. Philadelphia, PA, Elsevier Saunders. http://www.123library.org/book_details/?id=112749 . Schwartz, Seymour I., Brunicaudi, F. Charles. (Eds.) (2011) Schwartzs principles of surgery :ABSITE and board review New York : McGraw-Hill Medical.		
Број часоваактивне наставе	Теоријска настава: 45	Практична настава: 30
Методe извођења наставе Комбиновано. Теоријска настава: Интерактивна Power point презентација наставних тема. Практична настава: Аудиторне вежбе групне и појединачне.		

Оценазнања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	5	усмени испит	40
практична настава	15		
колоквијум–и	40		
семинар–и	-		

Табела 5.2. Спецификација предмета

Студијски програм: Струковна медицинска сестра		
Назив предмета: Здравствена нега у интернистичким гранама		
Наставник/наставници: Прим. мр сци. др Марина Рашић Поповић, спец. интерне медицине и субспец. кардиологије		
Статус предмета: Обавезни		
Број ЕСПБ: 6		
Услов: Нема		
Циљ предмета Основни циљ је унапређење постојећих знања и стицање нових вештина здравствене неге у интернистичким гранама, као и да примене савремене моделе неге и лечења у подручјима интерне медицине.		
Исход предмета Оспособљеност студента да критички примени принципе здравствене неге у интерној медицини. Оспособљеност да идентификује задатке и обавезе медицинске сестре у стандардизацији поступака сестринских интервенција у интернистичким гранама. Оспособљеност у процени вредности научног истраживања и праксе у подручјима интерне медицине у предузимању адекватних поступака неге и лечења код интернистичких обољења. Оспособљеност за решавање сложених дијагностичких и терапијских процедура у интернистичким подручјима. Способност решавања етичких дилема у доношењу одлука у дијагностичким и терапијским поступцима код интернистичких болесника као и у клиничким истраживањима.		
Садржај предмета <i>Теоријска настава</i> Основе медицине у интернистичким гранама и примена здравствене неге на принципима савремене организације и праксе рада на интернистичким одељењима. Савремени проблеми интернистичке праксе и њихово решавање. Процена исхода интернистичке праксе на примеру из подручја кардиологије и пулмологије. Категоризација болесника на принципима прогресивне неге. Специфичности здравствене неге интерних болесника у подручјима и контроли ацидобазног статуса. Континуиран мониторинг. Основе медицине у кардиологији и пулмологији код инвазивних дијагностичких метода. Критичка евалуација медицинске литературе у тој области. Принципи здравствене неге у области кардиологије. Здравствена нега у примени стандарда кардиопулмоналне реанимације и примени постреанимационих мера. Анализа Водича добре клиничке праксе у извођењу сестринских интервенција при извођењу инвазивних дијагностичких и терапијских интервенција у интерној медицини. Здравствена нега у ендокринологији. Протоколи испитивања функција жлезда ендокриног система. Специфичности здравствене неге у гастроентерологији. Дијагностичке методе у испитивању обољења дигестивног система (обољења јетре, жучне кесе и жучних путева). Здравствена нега у хематологији. Инвазивне дијагностичке и терапијске процедуре. Здравствена нега у области нефрологије. Здравствена нега у подручју реуматологије. Здравствена нега и принципи исхране и дијетотерапије интернистичких болесника и евалуација пружених интервенција. Здравствена нега у третирању болесника на хемиотерапији и зрачној терапији. Преглед савремене литературе. <i>Практична настава</i> Претраживање базе података, проналажење и процена релевантне литературе из подручја здравствене неге у интернистичким гранама у јединицама интензивне неге и лечења. Основне карактеристике контролисаних студија и клиничким испитивања – делокруг рада сестре у интернистичким гранама. Примена смернице клиничких испитивања и мета-анализа у интернистичким гранама. Принципи прогресивне неге. Сестринске интервенције и специфичности здравствене неге интерних болесника у контроли ацидобазног статуса. Мониторинг. Савремена сестринска документација. Исходи здравствене неге. Савремени приступ примени стандарда здравствене неге болесника у пулмологији и у дијагностичким и терапијским процедурама. Специфичне сестринске интервенције у кардиологији, савремени приступ и сестринске интервенције код стања хипертензивне кризе и кардиогеног шока. Процена исхода сестринских интервенција у примени стандарда здравствене неге у кардиопулмоналној реанимацији. Исходи здравствене неге у примени стандарда при извођењу инвазивних дијагностичких и терапијских интервенција. Пример: катеризација срца, уградња стента идр. Специфичности здравствене неге и сестринске интервенције у примени стандарда здравствене неге код ендокринолошких обољења (хипофизе, штитне жлезде, надбубрежне жлезде, паратиреоидне жлезде, панкреаса). Исходи сестринске праксе и сестринске интервенције у примени стандарда здравствене неге болесника у гастроентерологији. Пример: решавање проблема неге - Болесник са улцерозним колитисом. Исходи сестринске неге и сестринске интервенције у примени стандарда здравствене неге у хематологији. Пример: решавање проблема неге - Болесник оболео од акутне леукемије. Исходи планиране здравствене неге и сестринске интервенције у примени стандарда здравствене неге болесника у нефрологији. Пример: решавање проблема неге - Болесник оболео од гломерулонефритиса. Специфичне сестринске интервенције у примени стандарда здравствене неге у реуматологији. Планирање, дијагнозе неге и исходи. Пример: Системска склероза (ССЦ) – склеродерма. Сестринске интервенције у примени стандарда здравствене неге и принципи исхране према врсти интернистичког обољења. Принципи парентералне и ентералне исхране. Вештине критичке процене. Сестринске интервенције и план неге код болесника на хемиотерапији и зрачној терапији. Исходи здравствене неге. Методологија рада у јединицама палијативне неге. Савремени начин решавања етичких дилема.		
Литература 1. Bošković S. Zdravstvena nega u internoj medicini, VZŠ Beograd, Beograd, 2014. 2. Manojlović S., Matić Dj. Zdravstvena nega u internoj medicini intervencije medicinske sestre, Zavod za udžbenike, Beograd, 2013. 3. Wendy L. Hurley. Research methods a framework for evidence-based clinical practice. Philadelphia: Williams & Wilkins, 2011 4. Gulanick M, Myers J. L. Nursing Care Plans-Nursing Diagnoses and Intervention. 6th edition 2007, Elsevier, Mosby.		
Број часова/активне наставе	Теоријска настава: 45	Практична настава: 30
Методе извођења наставе Комбиновано. Теоријска настава: Интерактивна Power point презентација наставних тема. Практична настава:		

Аудиторне вежбе групне и појединачне.			
Оценазнања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	5	усмени испит	40
практична настава	15		
колоквијум–и	40		
семинар–и	-		